

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef
Nazwisko: Jachula
Miejsce urodzenia: Białowoda
Data urodzenia: 27-11-1902
Imię ojca: Andrzej
Imię matki: Antonina
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Materiały operacyjne z lat 1947-1955, dotyczące księdza Józefa Jachuły, wytworzone i zgromadzone przez PUBP Puławy oraz PUBP/PUdsBP Zamość. Objęto go inwigilacją, ponieważ w 1947 roku w Kazimierzu Dolnym (pow. Puławy), gdzie był wówczas nauczycielem religii, wypowiadał się „z ambony wrogo – oszczerczo p-ko Polsce Ludowej”. Odnotowano też m.in., że do 1947 roku ks. Jachuła pełnił „funkcję opiekuna drużyny kazimierskiej” ZHP, z której zostało „aresztowanych kilku młodzieńców z bronią”. W dokumentach odnoszących się do lat 40. i jego działalności w Kazimierzu podawano także, iż jest „aktywnym klerykałem”, „oficjalnym wrogiem, występującym przeciwko org. młodzieżowym i rozbijaczem org. ZMP w gimnazjum”. Ustalono ponadto, że był „przewodniczącym >Caritasu<” oraz prowadził „kółka różańcowe na terenie parafii”. Na okoliczność swojego wystąpienia w niedzielę 28.09.1947 ks. Jachuła został przesłuchany przez oficera śledczego WUBP Lublin w dniu 04.10.1947. Z kolei w 1949 roku miał przyczynić się „do rozbicia koła” Związku Młodzieży Polskiej w Kazimierzu (m.in. wycinek – opis działalności J. Jachuły do 1947, protokół przesłuchania świadka J. Jachuły z 04.10.1947, druk UBP wzór Nr 1 do Wydziału I Departamentu II MBP, dot. 1948 roku, odpis zeznania mieszkańca Bochofnicy z 17.04.1948, „Komunikat z wywiadu” z 13.01.1949 i „Charakterystyka” z 04.11.1952, opracowane przez funkcjonariuszy PUBP Puławy, „Wniosek o złożenie sprawy do archiwum” z 15.12.1955). Według ustaleń UB, w sierpniu 1952 ks. Jachułę przeniesiono do Szczepieszyna (pow. Zamość), gdzie od 01.09.1952 rozpoczął nauczanie religii. W opiniach o nim dotyczących lat 1952-1955 podawano, że „w początkowym okresie pobytu” na tym terenie „nie stwierdzono ze strony jego wrogiej działalności, mimo że w żadnych konferencjach i zjazdach organizowanych przez księży postępowych udziału nie brał”, jednak później „wykazał swój wrogi stosunek do Polski Ludowej”. Oceniono, iż uznaje „siebie za bardzo mądrego, niezłomnie wierzy w Boga i Episkopat”. W „Charakterystyce” z 14.05.1953, podpisanej przez Kierownika Referatu ds. Wyznań, podnoszono, iż z uwagi na postawę J. Jachuły „trzeba na niego zwrócić uwagę baczną oraz zabrać prawo nauczania religii w szkołach”. W kolejnym okresie szczegółowo badano zdarzenie z 04.10.1953, gdy ks. Jachuła, spotkawszy dziewczęta idące na „zebranie harcerskie”, nakazał im zdjęcie „czerwonych kokard” oraz udanie się do kościoła (m.in. wycinki z dokumentów bez danych, „Charakterystyka” z 14.05.1953, notatka urzędowa spisana ze słów ref. ds. Wyznań PPRN w Zamościu z 08.10.1953, protokoły przesłuchań świadków z 29.10 i 30.10.1953, pismo MO Puławy do PUBP Puławy z 24.02.1954). W „Charakterystyce” J. Jachuły z 26.08.1954 podtrzymano negatywne opinie na jego temat. Stwierdzono, że działa on aktywnie „wśród młodzieży szkolnej”, a jego działalność jest „skierowana przeciw postępowym organizacjom młodzieżowym (...), stara się rozbijać koła harcerskie i ZMP, a mobilizuje młodzież do organizacji kościelnych”. Podano tu także, iż „w związku z tymi wrogimi wystąpieniami przeciw obecnej rzeczywistości, ks. Jachule zostało odebrane prawo nauczania religii w szkole na rok 1954/1955, ponieważ ww. był etatowym prefektem - Wydz. Oświaty Pr. PRN ma go przenieść na emeryturę”. Na dokumencie znajduje się jednak ręczny dopisek - „uczy w dalszym ciągu”. W materiałach znajduje się też doniesienie informatora ps. „Gospodarz” z 01.04.1955, w którym zrelacjonował on rozmowę z ks. Józefem Jachułą. W dniu 15.12.1955 funkcjonariusz PUdsBP Zamość zwrócił się z wnioskiem o zakończenie prowadzenia sprawy, uzasadniając, iż nie stwierdzano wówczas „przejawów wrogiej działalności” ze strony J. Jachuły. Materiały złożono w archiwum WUdsBP Lublin 19.01.1956, pod sygn. E-9339. Następnie, 31.12.1971, wpisano je w Wydziale „C” KW MO Lublin do nowego inwentarza, pod sygn. 5461/II.

Akta o sygn. IPN Lu 019/862 (5461/II, przerejestrowane z E-9339), zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Materiały operacyjne WUBP/WUdsBP/KW MO Lublin z lat 1949-1964, obejmujące m.in. akta Sprawy Operacyjnej Obserwacji krypt. „Posłuszni” (nr rej. 1841), prowadzonej w latach 1959-1964 przez Wydział III KW MO Lublin, dotyczącej księży pracujących w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie, prezentujących „wrogą postawę” w stosunku do Polski Ludowej. Była to kontynuacja prowadzonych wcześniej spraw, tj. Sprawy Ewidencyjno-Obserwacyjnej (nr rej. 503, 1491) oraz Sprawy Ewidencji Obserwacyjnej na Grupę (nr rej. 1986). Akta zawierają m.in. fotokopie korespondencji jednego z rozpracowywanych duchownych, wykonane przez UB/SB. Wśród skopiowanych przesyłek znajduje się jego list z 14.03.1956 do ks. Józefa Jachuły, posługującego wówczas w Szczepieszynie, wraz z zaadresowaną do niego kopertą.

Akta o sygn. IPN Lu 013/184, t. 2 (2902/II).